# K BIONOMII A MORFOLOGII TESAŘÍKŮ NATHRIUS BREVIPENNIS MULS. A GRACILIA MINUTA (F.) (COLEOPTERA, CERAMBYCIDAE)

# ON BIONOMY AND MORPHOLOGY OF CERAMBYCID BEETLES NATHRIUS BREVIPENNIS MULS. AND GRACILIA MINUTA (F.) (COLEOPTERA, CERAMBYCIDAE)

Pavel Š t r a u s

V červenci 1972 jsem ve Znojmě na jižní Moravě objevil na starém vrbovém koši ve větším množství u nás celkem vzácného tesaříčka Nathrius brevipennis Muls. Zastihl jsem imaga v době rojení a mohl proto pozorovat několik set kusů. Sebral jsem 10 párů a umístil do skleněné nádoby s čerstvě nařezanými vrbovými větvičkami o síle 2 - 4 mm. Asi po třech minutách došlo k prvnímu páření. Brzy po vykladení vajíček imaga hynula. Délka života samiček byla asi 4 - 8 dnů, samečků asi 1 - 2 dny.

Větvičky s nakladenými vajíčky jsem nechal venku až do konce roku. Koncem zimy jsem přenesl větvičky s již dospělými larvami do pokojové teploty 19 - 21°C. Imaga se začala líhnout začátkem května, zhruba o 7 týdnů dříve než v přírodě. Jejich velikost však byla menší než u jedinců vyvinutých v přírodě. To bylo způsobeno s největší pravděpodobností malými rozměry pokusných větviček, které byly asi 25 cm dlouhé a dosti tenké. Projevil se tu pravděpodobně nedostatek potravy pro větší množství larev. Vývoj byl v tomto případě jednoletý.

Zde se, že Nathrius brevipennis napadá raději větvičky silnější, 8 - 10 mm. Jeho larva žije zpočátku pod kůrou, později se zavrtává do dřeva. Při silnějším napadení rozežírají larvy dřevo zpočátku na povrchu později i uvnitř úplně na prach, takže zůstavají jen slabé stěny mezi jednotlivými chodbičkami. Při odloupnutí kůry se vysypávají práškovité piliny podobně jako u požerku tesaříka Hylotrupes bajulus (L.).

O rok později, v červenci 1973, se líhl Nathrius brevipennis z koše opět, i když už ve značně menším množství, jen několik málo desítek kusů bezesporu proto, že jsem minulý rok velké množství imag vysbíral.

Současně s Nathrius brevipennis Muls. jsem sbíral tesaříčka Gracilia minuta (F.). V sebraném materiálu byli jedinci se štítem tak dlouhým jak širokým, po stranách silně zaokrouhleným. Podle tohoto i dalších znaků by se jednalo podle Tippmanna, 1948 o Gracilia albanica Csiki. Protože jsem pozoroval oba typy, tedy jedince s dlouhým štítem i jedince s krátkým štítem, provedl jsem s nimi tento pokus :

Umístil jsem po dvou broucích do tří malých širokých skleniček.Do prvé dva kusy s dlouhým štítem, do druhé dva kusy s krátkým štítem a do třetí 1 kus s krátkým a 1 kus s dlouhým štítem.V prvých dvou skleničkách brouci pouze seděli nebo pobíhali po vrbových větvičkách.Ve třetí skleničce došlo po 11 minutách ke spáření obou kusů.Kopulace trvala 35 minut. Poté byla přerušena ale sameček i nadále objímal samičku. Po třech minutách došlo k dalšímu páření,které však trvalo jen tři minuty. Po dalším čtyřminutovém přerušení pokračovali brouci v kopulaci potřetí,která nyní trvala 6 minut. V následujícím čase, asi po 4 minutách , se imaga vzájemně pustila.

Pokus jsem opakoval celkem 10x a, vždy došlo k páření toliko mezi jedinci,z nichž jeden měl dlouhý a druhý krátký štít.Pokusy jsem konal ve dnech 12. - 21. července 1973, vždy od 12 do 14 hodin. Označené dokladové páry jsou v mé sbírce. Ukázalo se, tedy, že údaj Tippmannův (1948)je mylný a ze svých bionomických pozorování mohu potvrdit údaj Slámův (1965), který uvádí, že Gracilia albanica Csiki je samička druhu Gracilia minuta (L.).

Uvádím rozdílné znaky pohlaví, jak jsem je pozoroval na materiálu několika desítek kusů.

♂ Gracilia minuta: štít 1,5 - 2 krát delší než široký,tykadlové články na konci více rozšířené.

♀ Gracilia minuta: štít tak dlouhý jak široký,po stranách silně zaokrouhlený, tykadlové články slabší.

Chloupkování krovek a podélné žebro na krovkách je velmi variabilní, u některých kusů velmi nejasné. Protože sledované kusy byly čerstvě vylíhlé, tedy neodřené, nelze tento znak považovat za rozhodující.

## S u m m a r y

Ten pairs of Nathrius brevipennis Muls. captured in Znojmo, Southern Moravia, were bred from willow-sticks. Longevity of hatched imagines: males 1 - 2 days, females 4 - 8 days. Specimens bred in captivity smaller than those from free nature. SLÁMA (1965)ascertained that Gracilia albanica Csiki supposed by TIPPMANN (1948) to be a valid species is the female of Gracilia minuta (F.). Experiments with copulation of both forms found in one population from Znojmo confirmed this opinion. Morphological charcters of both sexes of Gracilia minuta (F.) observed in several dozens of individuals :

Male: pronotum 1,5 - 2 x as long as wide, segments of antennae at their distal ends broadened.

Female : pronotum as long as wide, on sides strongly rounded, segments of antennae more slender.

The other differencial character of both forms given by TIPPMANN (1948), i.e. the pubescence of elytra, longitudinal ribs on elytra etc. are even in fresh imagines very variable and cannot be used even as distinguishing character of the sex.

## L i t e r a t u r a


H e y r o v s k ý L., 1955 : Fauna ČSR 5 , Tesaříkovití, Praha.

P i c a r d F., 1929 : Fauna de France, Col., Cerambycidae, Paris.

P l a n e t L.M., 1924 : Hist. Nat. des Longicornes de France, Paris.

P o d a n ý Č., 1965 : Biologická pozorování Nathrius brevipennis Muls.,(Col.,Cerambycidae), Labores musei in Benátky n.Jiz.1,No.1.

S l á m a M., 1965 : Časopis Čs.spol.entomol.při ČSAV, 42:300-302.

T i p p m a n n F.F., 1948 : Příspěvek ke známosti o palearktických tesaříčích. Časopis Čs.spol.entomol. 45:35-38.



Adresa autora (Address of the author) :

Ing. Pavel Štraus, Pod soudním vrchem 1, 669 02 Znojmo.